

Mythologia, Venise, 1567 - VIII, 00 : Quam sapienter Deorum multitudo antiquorum ad unum Deum referatur

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VIII

[Mythologia, Francfort, 1581 - VIII : Quam sapienter Deorum multitudo antiquorum ad unum Deum referatur](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VIII

[Mythologie, Paris, 1627 - VIII, 01 : Comme quoy la multitude des Dieux des Anciens se peut sagement rapporter à un seul Dieu](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VIII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VIII, 00 : Comme la multitude des Dieux des anciens se peut sagement rapporter à un seul Dieu](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légalesFiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia*Venise, 1567 - VIII, 00 : Quam sapienter Deorum multitudo antiquorum ad unum Deum referatur, 1567

Consulté le 14/01/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/916>

Copier

Présentation du document

PublicationVenise, Comin da Trino, 1567

ExemplaireMunich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination235r°-235v°

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière
modification le 28/11/2024

NATALIS COMITIS MYTHOLOGIAE,

LIBER OCTAVVS.

*Quam sapienter Deorum multitudo antiquorum
ad vnum Deum referatur.*

MIRABILIS profecto fuit, ac propè diuina maiorum nostrorum sapientia, Christianissime Rex **CAROLE**, qui primi religionem & Deorum immortalium metum inter homines introduxerunt: non solum quia nulla ciuitas, nullus hominum cœtus, nulla domus sine religione diutius potest cōsistere; sed etiā quia per hanc multiplicem fabularum varietatem nullam mundi partem, nullumque locum esse demonstrarunt, qui diuina Deorum præsentia vacare possit. Nam quanquam Christianæ veritatis participes esse nō potuerunt, quia nondum suum lumen Christus veræ religionis præcepta tradiderat, tamen pro suis vitibus, & quantum acie humani ingenii prospicere potuerūt demonstrare conabantur neminem clā vllum facinus vel turpe vel honorificum suscipere posse, quod nō continuo à Diis obseruaretur. Atque hos res humanas curare demonstrabant, cum ritus sacrorum, & ceremonias, & preces, & proprium singulorum cultum, vel ad placandos, vel ad aliquid petendum instituerent. Illud enim fuit eorum, qui fabulae excogitarunt, consilium, ut Deum cuncta videre, cunctaque audire ostenderet; quos ego vel Pythagora, vel Socrate, vel omnibus illis, qui postea vocati sunt philosophi, multo sapientiores fuisse iudico. Nam tametsi non erat perfecta illa religio antiquorum, neque proclius ad probitatem instructa, tamen id visio dare non conuenit, quoniam nihil perfectum & plane absolutum nāci solet. Illi igitur, ut nullam mundi partem, nullumque locum vel priuatum vel publicum Deo vacuum esse monstrarent, ne quis sceleratus arbitraretur se Deos latere posse, & nauigantium, & agricolarum, & militantium, & pastorum, & venatorum, & quidvis aliud facientium Deos proprios esse dixerunt: quia vulgus & imperita multitudo percipere nō poterat, quo pacto fieri posset cum vnus sit Deus, ut is omnia videret eodem tempore, que sunt vbique & dicuntur in infinito prope hominum numero. Vulgus enim pro suo ingenio plerumque diuinam naturam meretur, & que nimis admirabilia sibi videntur, quamuis a diuina natura non abhorreant, repellit ac pro falsis habet; quia tanquam male affectus stomachus validiora admittere non potest. Hæc ipsa causa fecit, ut arbitror, ut tantam Deorum multitudinem introduxerint antiqui, cum Deum vbique esse, omniaque illius nutu gubernari demonstrare conarentur, cui pro negotiorum varietate diuersa nomina tribuerunt. Nam vim diuinam eorum, & vniuersam

Mythologia

fas mundi partes superiores gubernantem, Iouem Deorum patrem appellarunt: cuius vis ea, quæ sub terris esset, vocarunt Platonem, atque illum Iouis fratrem nominarunt. Cum vero in aquis eadem vis considerabatur, quas diuina prouidentia omnino carere non putabant, Neptunum dixerunt, atque hunc ipsum etiam crediderunt Iouis esse fratrem: cum per aera penetraret, rursus vim ipsam diuinam nuncuparunt Iunonem, eamque censuerunt esse sororem Iouis. Atque omnes vires denique per ipsa elementa diffusas, a superioribus & originem ducere, & pendere arbitrati sunt, quas omnes quasi ab vno fonte in multos riuulos naturam earum explicantes diduxerunt. Atque, ut summam dicam, si rem diligentius inuestigemus, omnes propè antiquorum Deos vel Iouis fratres, vel filios, vel nepotes, vel aliqua affinitate coniunctos, inueniemus; ex quo patet nihil aliud significare voluisse antiquos, quàm vnum esse Deum, vnum rerum omnium gubernatorem, cuiusvis esset in omnes res diffusa, qui vnus cuncta videret, & audiret, & regeret. Verum ad institutum opus iam accedamus. Et de Oceano primo transigamus.

De Oceano, Cap. I.

- 20 **O**ceanus, qui fluminum, & animantium omnium, & Deorum pater vocatus est ab antiquis, Cæli & Vestræ, quam terram nonnulli vocarunt, filius fuisse dicitur, ut testatur Hesiodus in Theogonia, ubi ter-
re filios ita commemorat;

ἦν δὲ τὸν Ὀκεανὸν πρὸς ἑσπέρῃσι θεοῖσι λαοὶ
ἤσαντες ἀπὸ τοῦ Ἰουὸς ἀπὸ τοῦ καλὸν ὄντος,
ἔφ' ἣν καὶ πατρὶς θεοῦ ἔδωκεν ἀφ' ἧς
γενήσεται ἥντιν ἰσχυρὰ θεῶν χάρις τε καὶ ἰσχύς.
Νηυσὶ δὲ, αἱ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡρώων ἔσαν.
ἔτι καὶ ἀπὸ τοῦ Ὀκεανῶντος ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ
γενήσεται ἡντιν ἰσχυρὰ τε καὶ ἰσχύς, αἱ δὲ καὶ ἰσχύς
ἡρώων ἰσχυρὰ τε καὶ ἰσχύς ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

- 30 Terra sibi par stellatum cælum alma creauit,
Quod complectatur lato velamine totam:
Et foret hinc superis sedes summissima Diuis.
Inde sati montes statio gratissima Nymphis,
Quæ syluas habitare solent in montibus altis.
Hæc eadem peperit ventosi marmora ponti,
Non vlli coniuncta mari, sed & inde creauit
Oceanum Cælo coniuncta in amore profundum.

- 40 Apud hos educatam fuisse Iunonem testatur Home. lib. 1. Iliad.

ἦν γὰρ ὁ Ὀκεανὸς καλὸς ὄντος ἀπὸ τοῦ θεοῦ,
ἀπὸ τοῦ Ἰουὸς ἀπὸ τοῦ καλὸν ὄντος,
ἔφ' ἣν καὶ πατρὶς θεοῦ ἔδωκεν ἀφ' ἧς
γενήσεται ἡντιν ἰσχυρὰ θεοῦ χάρις τε καὶ ἰσχύς.

Oceanum visura peto namq; vltima terræ,
Vnde genus superis, adeo Thetymiq; parentem:
Qui me aluere suis domibus feliciter olim.

Ab hoc ipso Oceano videtur putasse Orpheus & antiquorum Deos, & res omnes initium sumpsisse; quippe cum omnia prius quam orientur, aut intercidant,